

छंद पुष्परचनेचा - ७

शोका रचनांमधील आणखी काही खास व थोडे वेगळे तंत्र वापरून केलेल्या काही रचना यावेळी पाहूयात. खूप वर्षांपूर्वी जेव्हा पिन होल्डर किंवा ओअॅसिसचा (floral foam) शोध लागला नव्हता, तेव्हा त्याऐवजी "कुबारी"चा वापर केला जात असे. शोका रचना करताना कुबारीचा वापर अजूनही केला जातो. कुबारीमध्ये केलेल्या शोका रचनांना पुष्परचनेच्या जगात खास स्थान दिलेले आहे. एखादा अनुभवी पुष्परचनाकारच अशा रचना सहजपणे करू शकेल.

कुबारी म्हणजे इंग्लिश वाय (Y) अक्षराच्या आकाराचे झाडाचे खोड ! साधारण अर्धा ते एक सेंटीमीटर परिघाचे झाडाचे "वाय" आकारातील खोड कापून ते ज्या पुष्पपात्रात रचना करायची, त्यामध्ये घट्ट बसविले जाते व वाय आकारात, मधे, जी जागा राहते त्यामध्ये फुले, पाने खोचली जातात. अशा रचना करण्यासाठी प्रथम कुबारी तयार करण्याचे तंत्र आत्मसात करावे लागते. या रचना शोका शोफुताई या प्रकारातच येतात. (अॅडव्हान्स शोका)

जपानमध्ये बांबूचा वापर खूप केला जातो. अनेक प्रकारची बांबूची पुष्पपात्रे या रचनांसाठी मुदाम बनवून वापरली जातात. बांबूच्या पुष्पपात्रात कुबारी वापरून कलात्मक रचना केल्या जातात.

फोटो १

फोटो १ : मध्ये बांबूच्या पुष्पपात्रात केलेली रचना दाखवली आहे. अशा प्रकारच्या पुष्पपात्रात दोन ठिकाणांमधून फुले, पाने लावता येतात, म्हणून त्याला "डबल वाज" (double vase) म्हटले जाते.

या रचनेमध्ये खालच्या बाजूला जांभळ्या रंगाची आयरीसची फुले व पाने लावली आहेत. पुष्पपात्राच्या वरच्या भागात मेपलची डीलदार फांदी व त्याच्यापुढे थोडी पिवळी शेवंती लावली आहे. शोका रचनेच्या नियमाप्रमाणे शिन, सोय व ताय अशा तीन फांद्या व त्या प्रमाणात फांद्यांची उंची घेतली आहे. (शोका रचना - छंद पुष्परचनेचा भाग ५ व ६)

फोटो २

फोटो २ : मध्ये बांबूच्या पुष्पपात्राच्या फक्त खालच्या भागात दोनच गुलाबी फुले वापरून रचना केली आहे. ही फुले “वाय” आकाराच्या कुबारीत बसवली आहेत.

फोटो ३ : मध्ये मून वाज (moon vase) मध्ये शोका रचना केली आहे. हे पुष्पपात्र सिरॅमिक किंवा फायबर ग्लासपासून बनविले जाते. यातील रचना सुद्धा कुबारी वापरून केल्या जातात. वेलाच्या फांद्या किंवा कोणत्याही नाजूक झाडाच्या फांद्या यासाठी वापराव्यात.

फोटो ३

शोका रचना बांबूचे आडवे वाज किंवा बांबूची होडी बनवून त्यातही केल्या जातात.

मागील दोन लेख व हा लेख यामध्ये शोका शोफुताई, शोका शिंपूताई व अॅडव्हान्स शोका यांची माहिती घेतली. पुढच्या लेखात, पुष्परचनेत मानबिंदू मानल्या जाणाऱ्या रिक्का रचनांची माहिती घेऊ.

सौ. अरुंधती शिरीष देशपांडे

(मराठी विश्व, न्यूजसी यांच्या सौजन्याने)

इकेनोबो इकेबाना, न्यूयॉर्क चॅप्टर

asdsd@gmail.com